

OBSAH

ÚVOD (LUBOMÍRA KAMINSKÁ)	9
1 VÝVOJ PRÍRODNÉHO PROSTREDIA NA SLOVENSKU V OBDOBÍ KVARTÉRU (MARTINA MORAVCOVÁ)	11
1.1 Kvartér	11
1.2 Stratigrafia kvartéru	11
1.3 Pleistocén	17
1.3.1 Spodný pleistocén	17
1.3.2 Stredný pleistocén	17
1.3.3 Vrchný pleistocén	18
1.4 Postglaciál (holocén)	21
1.5 Paleotepota v období hranice würmského glaciálu a holocénu	21
2 VÝVOJ FAUNY V OBDOBÍ KVARTÉRU NA SLOVENSKU	23
2.1 Vplyv klimatických zmien na vývoj fauny	23
2.1.1 Fauna a charakter prostredia	23
2.1.2 Interakcie človeka a fauny	24
2.1.3 Stavovce	24
2.1.4 Cicavce	24
2.1.5 Malakofauna	25
2.2 Vývoj fauny v období stredného pleistocénu až holocénu	25
2.2.1 Risský (saalský) glaciál	25
2.2.2 Riss-würmský (eemský) interglaciál	26
2.2.3 Würmský glaciál	26
2.2.4 Holocén (postglaciál)	28
3 PLEISTOCÉNNÉ ANTROPOLOGICKÉ NÁLEZY Z ÚZEMIA SLOVENSKA (ALENA ŠEFCÁKOVÁ)	30
3.1 Kde sa vzal <i>Homo sapiens sapiens</i> ?	30
3.2 Človek zo spodného pleistocénu na Slovensku	32
3.3 Ľudia z vrchného pleistocénu – neandertálci (<i>Homo neanderthalensis</i> ; <i>Homo sapiens neanderthalensis</i>)	33
3.4 Ľudia z mladého paleolitu – <i>Homo sapiens</i> (<i>Homo sapiens sapiens</i>)	36
4 DEJINY BÁDANIA (LUBOMÍRA KAMINSKÁ)	39
5 ZDROJE KAMENNÝCH SUROVÍN A ICH VYUŽÍVANIE V PALEOLITE SLOVENSKA	44
5.1 Zdroje kamenných surovín	44
5.2 Využívanie surovín	46
6 STARÝ PALEOLIT	48
6.1 Stratigrafia a datovanie starého paleolitu	48
6.2 Osídľovanie Európy	48
6.3 Otázka prvých artefaktov - najstaršie kamenné industrie	49
6.4 Domnelé staropaleolitické industrie zo Slovenska	50
6.5 Pravdepodobne staropaleolitická industria	52
7 STREDNÝ PALEOLIT	53
7.1 Staršia fáza stredného paleolitu	55
7.2 Stredná fáza stredného paleolitu	63

7.3	Mladšia fáza stredného paleolitu	76
7.4	Vývoj kultúr stredného paleolitu na Slovensku	105
7.4.1	Staršia fáza stredného paleolitu (OIS 7, 6)	105
7.4.1.1	Včasný moustérien	105
7.4.2	Stredná fáza stredného paleolitu (OIS 5e)	108
7.4.3	Mladšia fáza stredného paleolitu (OIS 5d/a-3)	112
8	STARŠIA FÁZA MLADÉHO PALEOLITU	119
8.1	Bohunicien	119
8.2	Szeletien	123
8.2.1	Szeletien na Morave	124
8.2.2	Szeletien v Maďarsku	125
8.2.3	Szeletien v južnom Poľsku	126
8.2.4	Szeletien na Slovensku	126
8.2.5	Technologicko-typologická charakteristika szeletien	137
8.2.6	Chronologické postavenie szeletien na Slovensku	139
8.3	Mladopaleolitická industria bez typických diagnostických znakov	140
8.4	Aurignacien	142
8.4.1	Aurignacien na Slovensku	144
8.4.1.1	Košická kotlina	144
8.4.1.2	Severovýchodné Slovensko – povodie Tople	163
8.4.1.3	Okolie Prešova – povodie Torusy	163
8.4.1.4	Východoslovenská nížina	165
8.4.1.5	Povodie strednej Ondavy	170
8.4.1.6	Západné Slovensko	176
8.4.1.7	Jaskynné lokality	177
8.4.2	Postavenie slovenských lokalít aurignacien v kontexte strednej Európy	180
8.4.2.1	Štiepaná kamenná industria	184
8.4.3	Vývoj aurignacien v strednom Podunajsku	187
8.4.3.1	Datovanie aurignacien	187
8.4.3.2	Rozšírenie aurignacien	188
8.4.4	Vývoj aurignacien na Slovensku	190
8.5	Epiaurignacien	192
9	STREDNÁ FÁZA MLADÉHO PALEOLITU	194
9.1	Gravettien	194
9.1.1	Gravettien stredného Podunajska	194
9.2	Gravettien na Slovensku	196
9.2.1	Starý gravettien	196
9.2.2	Mladý gravettien – horizont hrotov s vrubom	202
9.2.2.1	Oblasť Trenčína	202
9.2.2.2	Oblasť Piešťan	217
9.2.2.3	Ponitrie	237
9.2.2.4	Oblasť Trnavy	246
9.2.2.5	Stredné Poiplie	247
9.2.2.6	Východné Slovensko	247
9.3	Vývoj gravettien na Slovensku	265
10	NESKORÁ FÁZA MLADÉHO PALEOLITU	269
10.1	Epigravettien	270
10.2	Epigravettien na Slovensku	271

10.2.1 Považie	271
10.2.2 Ponitrie	275
10.2.3 Východné Slovensko	277
10.2.4 Stredné Poiplie	286
10.3 Vývoj epigravettienu	287
10.4 Magdalénien	288
10.5 Magdalénien na Slovensku(?)	289
11 NESKORÝ PALEOLIT	297
11.1 Archeologické kultúry neskorého paleolitu	298
11.2 Neskorý paleolit na Slovensku	299
11.2.1 Východoslovenská nížina	299
11.2.2 Spiš	301
11.2.3 Liptov	315
11.2.4 Orava	315
11.2.5 Západné Slovensko	315
11.2.6 Južné Slovensko	315
11.3 Vývoj epipaleolitu na Slovensku	316
12 MEZOLIT	318
12.1 Mezolitické osídlenie Slovenska	318
12.1.1 Východné Slovensko	318
12.1.2 Západné Slovensko	321
12.2 Vývoj mezolitického osídlenia Slovenska	329
13 ZÁVER	331
LITERATÚRA	334

... staršej a strednej doby kamennej
 ... osídlenia jednotlivých regiónov
 Slovenska je priamo úmerný pozornosti, aká sa
 danej oblasti venovala z hľadiska vyhľadávania
 a overovania možnosti osídlenia. Oproti poslednej
 subornej práci o paleolite a mezolite Slovenska
 spred takmer polstoročia, ktorej autorom bol
 J. Baris (1965a), nastali všeobecne v chronológii aj
 v celkovom ponímaní kultúr staršej doby kamennej
 mnohé zmeny. Zasadne sa zmenil pohľad na
 pôvod a vývoj človeka. Vozmúli sa hranice jednot-
 livých fáz jeho vývoja do starších období kvartéru.
 Datovanie paleolitických kultúr sa detailnejšie
 prepracovalo. V rámci Slovenska vzrástol počet
 novoobjavených, skúmaných a prehodnotených
 paleolitických a mezolitických nálezísk.

Územie Slovenska je veľmi členité. Nížiny na
 západnom a východnom Slovensku poskytovali
 tie environmentálne podmienky na zakladanie
 táborísk ako horúate časti severného a stredného
 Slovenska. Spojnicami medzi nimi boli toky hlav-
 ných riek, ktoré slúžili ako komunikačné tepny

a spolu s nálezmi ľôry umožňujú rekonštruk-
 ...
 ... jednotlivých častí. Často sa zvyškami ohniak
 ako komunikačných a sociálnych centier. Mobilita
 skupín je postrehateľná na základe používania
 lokálnych i cudzích kamenných surovín. Technolo-
 gicko-typologické analýzy kamenných artefaktov
 vypovedajú o standardizácii súborov, zvykoch
 a šikovnosti ich tvorcov. Tracologickými analýzami
 sa odhaľuje skutočná funkcia jednotlivých typov
 nástrojov.

V rámci Slovenska sa v posledných desaťročiach
 robia terénne výskumy založené na interdiscipli-
 nárnej spolupráci archeológov a špecialistov prí-
 rodovedných disciplín, často s medzinárodným
 obsadením. Sú to tak rezizne výskumy niektorých
 dôležitých lokalít, ako aj odkryty vy nových nálezísk.
 Taktiež sa prehodnocuje nálezový materiál zo star-
 ších výskumov. Nové objavy a znalosti prispievajú
 do mozaiky poznania života lovcov a zberačov
 v rámci európskeho paleolitu a mezolitu. Nastupu-
 júca nová skupina mladých bádateľov je príslubom
 intenzívneho a úspešného rozvoja disciplíny.